

Den danske hær den 9. april 1940 , del 1

Introduktion

Information på engelsk om den danske modstand mod den tyske invasion den 9. april 1940 synes at være sparsom. Jeg har skrevet følgende artikel for at hjælpe med at udfylde dette hul.

De danske styrker ved grænsen

De danske styrker ved den dansk-tyske grænse bestod af:

- I Søgaardlejren (Lejr Søgaard)
(4 bataljon)
 - 1., 2. og 3. Infanterikompagni (cyklister), bevæbnet med lette maskingeværer og et antal stativer. 4. kompagni (motorcyklister), bevæbnet med 4 x 20 mm
 - autokanoner og 4 x lette maskingeværer i stativer. 1 tungt kompagni (fra 2. Bataljon/Fodfolkspionerkommandoet), bevæbnet med 6 x 20mm autokanoner, og 5 x lette
 - maskingeværer i stativ.
- In Haderslev
(fra 3 bataljon)
 - 1 infanterikompagni, bevæbnet med 7 lette maskingeværer og 3 lette maskingeværer i stativ. 1 tungt kompagni, bevæbnet med 4 tunge maskingeværer og 2 mellemstore
 - morterer. 1 panserværnskompagni (2. regiment), bevæbnet med 4 x 37 mm
 - panserværnskanoner og 4 x 20 mm autokanoner.
 - 1 artilleribatteri (8. artilleribataljon), med 4 x 75 mm feltkanoner.
- In Tønder
 - Underofficerskolen for Fodfolkspionerkommandoet, grupperet i en 20 mm autokanondeling (med 2 kanoner og 1 let maskingevær), 1 cykeldeling (med 4 lette maskingeværer), 1 infanterikompagni (Fodfolkspionerkompagni) med 4 delinger (hver med 4 lette maskingeværer i stativer).
- I Sønderborg
(3 bataljon)
 - 3 infanterikompagnier
 - Hærens underofficerskole
- I det sydlige Jylland
 - 3 luftværnsbatterier (14. artilleribataljon), bevæbnet med 8 x 75 mm antiluftskys og 9 x 20 mm autokanoner

4. bataljon

4. bataljon var stærkt engageret i de tidlige timer den 9. april.

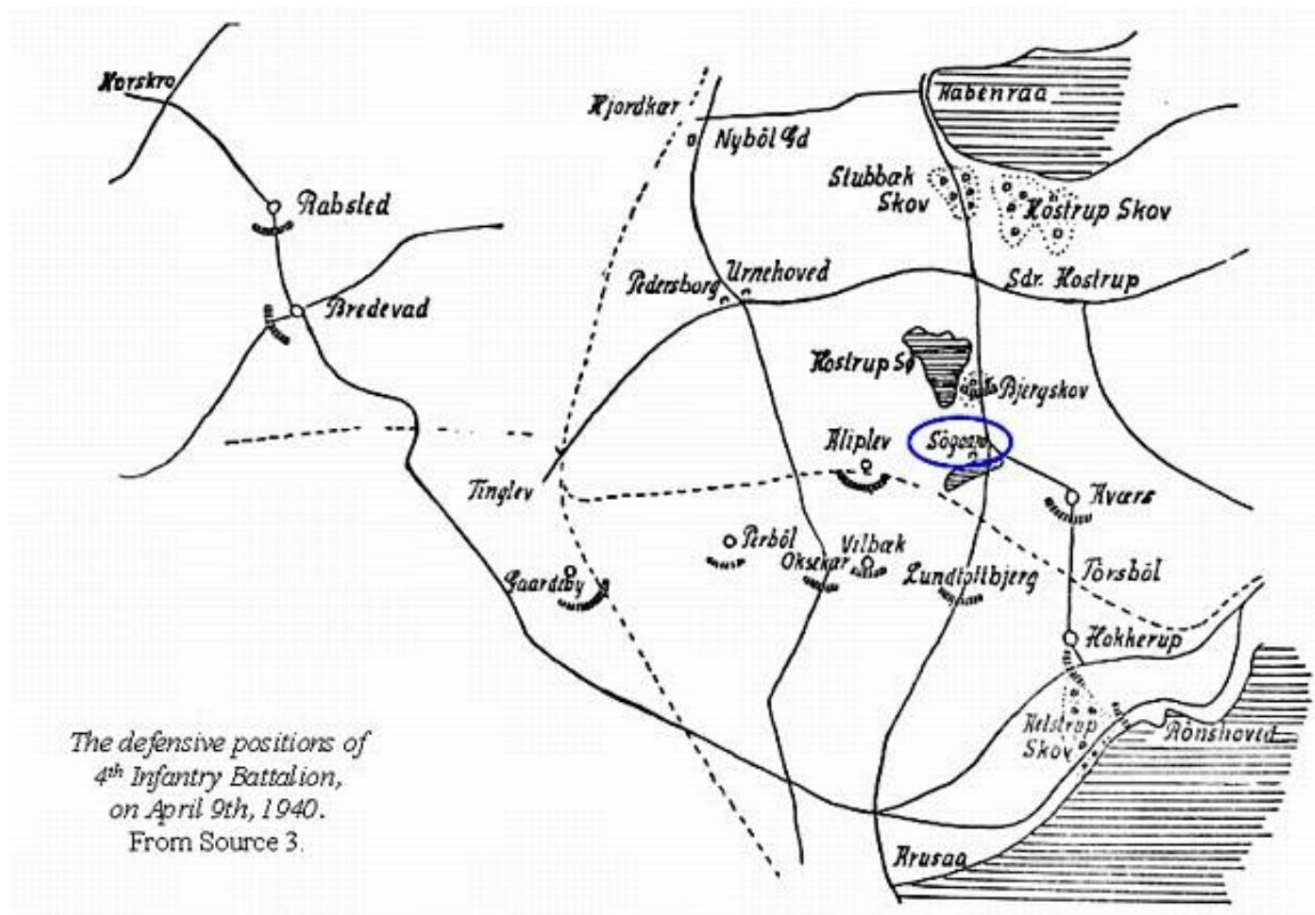
Detachments	Cyclist Platoons	Cyclist Sections	20 mm guns (from Motorcycle Company)	LMG (from Motorcycle Company)	20 mm guns (from Anti-tank Company)	LMG (from Anti-tank Company)	Total All rals	Units/4th Battalion
Korskro	1		1	1			115	1st Company
Bredevad	1		1	1				
Gaardeby	1				1	1	130	3rd Company
Perbøl		1						
Oksekær					1	1		
Vilsbæk	1							
Kliplev	1	1						
Lundtoftebjærg	1				2	1	50	2nd Company
Bjærgskov (Battalion reserve)	2		2	2			120	+ HQ
Kværs	2						68	
Hokkerup		2			1	1	34	
Rønshoved		2			1	1	28	
Total	10	6	4	4	6	5	545	

Bataljonen var samlet i forskellige afdelinger, som vist i tabellerne.

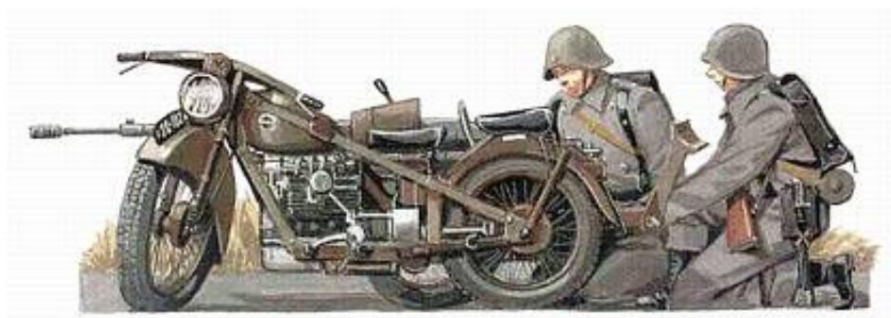
Tropperne gik i fuld beredskab kl. 13:30 den 8. april og blev holdt klar til at indtage stillinger i tilfælde af en tysk invasion.

Der var foretaget en grundig rekognoscering angående stillingerne, men for ikke at provokere tyskerne var al gravning og befæstning dog strengt forbudt.

04:17 blev der slået alarm, ved tropperne forlod deres kaserne kl. 04:35 med kurs mod deres stillinger.

Afdelingerne Korskro og Bredevad

Blot et par minutter før ankomsten af de første tyske tropper indtog *Bredevad-detachementet* stillinger kl. 06:30.

Tyske panservogne og motorcyklister blev observeret 300 meter mod syd, og 20 mm autokanonerne begyndte at skyde, hvilket deaktiverede den forankørende panservogn.

danske soldater og en handicappet tysk panservogn ved Bredevad.

Fra kilde 2.

Tysk infanteri steg af og angreb til fods, ledsaget af 3 panservogne.

Hårde kampe fulgte med døde og sårede på begge sider, og yderligere 2 panservogne blev sat ud af drift.

07.15 marcherede en stor tysk motoriseret kolonne fra Tinglev mod Bredevad og forhindrede dermed afdelingen her i at trække sig tilbage. Den blev følgelig afvæbnet af tyskerne.

Korskro Detachment gjorde holdt i Rabsted, som blev besat klokken 06:45.

Fra to tilfangetagne tyske udsendingsryttere fik man at vide, at en tysk panserenhed marcherede fra Korskro, og at Bredevad allerede var taget til fange.

Afdelingen genoptog marchen via sekundære veje og lærte om våbenhvilen, da de nåede Hellevad (ca. 18 kilometer mod nordøst).

At Bredevad Privates Poul Søgaard and Peder Jørgen Andersen were killed, and Sergeant J. Løvgreen, Corporal B.A. Larsen and Privates P. Jespersen, N.E. Bak and C.J. Hansen were wounded.

The Gaardeby, Perbøl, Oksekær, Vilsbæk and Kliplev Detachments

Afdelingerne fra 3. kompagni kørte fra deres kvarter, beliggende i Klipleve, og nåede deres stillinger før de tyske tropper.

Gaardeby *-detachmentet* var dog det eneste fra 3. kompagni, der så handling.

Den ankom til deres positioner kl. 04:45 og lavede en vejspærring med forskellige redskaber fra en nærliggende gård.

To tyske panservogne observerede vejspærringen (kl. 05:30), men kørte af sted, før afdelingen kunne åbne ild. For at undgå at blive udflaneret blev autokanonnen beordret i en ny position.

Lidt senere dukkede flere tyske panservogne op og begyndte at beskyde kanonbesætningen, som desperat forsøgte at få pistolen i sin nye position. Til sidst lykkedes det, og de åbnede ild mod panservognene og scorede formentlig nogle træf.

Inden yderligere handling kunne finde sted, fik afdelingen ordre til at evakuere deres stillinger og bevæge sig mod nord.

The Lundtoftebjerg Detachment

De 2 autokanoner og det lette maskingevær fra panserværnsdelingen ankom til deres positioner i løbet af tiden, og kl. 04:50 ankom en kolonne af pansrede biler, motorcykler og andre køretøjer. Fra improviserede positioner åbnede autokanonerne ild og deaktiverede 2 pansrede biler. Da de fjendtlige motorcyklister steg af, blev de affyret fra det lette maskingevær.

Omstrefende kugler startede en brand i en landbrugsbygning. Røgen bremsede den tyske brand.

Et stykke tid efter kl. 05.00 gik tyskerne til angreb, understøttet af terrængående køretøjer (type ukendt), og panserværnsdelingen trak sig tilbage mod Aabenraa.

Cykeldelingen indtog stillinger ved jernbanebroen, cirka 1,5 kilometer nord for panserværnsdelingen. Kort efter fortsatte den tyske kolonne sin fremrykning og nåede delingen. Ild fra pansrede biler og lavtflyvende jagerfly tvang delingen til at trække sig tilbage. En sektion blev taget til fange, men delingschefen og til sektioner slap.

Fra cykeldelingen blev menig Karl Gunnar Jørgensen dræbt og menig H. Hansen såret.

The Kværs Detachment

De 2 delinger fra 2. kompagni ankom til deres position kl. 05:05 og begyndte at grave ind, lige syd for Kværs.

Kort efter hørtes kraftig beskydning fra Lundtoftebjerg, og petonerne blev angrebet af lavtflyvende tyske jagerfly.

Ingen fjendtlige tropper blev observeret før kl. 08:00, da tyske panservogne dukkede op bagerst i stillingerne. Delingerne blev afvæbnet i Kværs.

The Hokkerup and Rønshoved Detachments

Afdelingerne indtog deres stillinger kl. 05.10 og 05.20.

Ved Hokkerup blev der i stor hast opsat en forbedret vejspærring, og klokken 05:30 angreb tyske panservogne og motorcyklister stillingen. Autokanonen åbnede ild og ramte dermed de første 3 panservogne i kolonnen.

De tyske motorcyklister steg af og angreb. Angrebet blev understøttet af en 37 mm pistol (måske en 3,7 cm FLAK 36), som dog hurtigt blev håndteret, af to direkte slag på pistolen, fra en af de autokanoner.

De danske stillinger blev også angrebet af lavtflyvende jagerfly.

06:15 blev *Hokkerup Detachementet* omringet og taget til fange.

Sergent CH Vous og menig J. Jørgensen blev dræbt; Sekondløjtnant A. Olsen og menige Bl Jensen og LOMK Jepsen blev såret.

Inden de nåede deres positioner, blev *Rønshoved Detachementet* angrebet af lavtflyvende jagerfly. Efter at have fået at vide, at *Hokkerup-afdelingen* havde overgivet sig, trak de sig tilbage mod Sønderborg og ankom kl. 10.15.

Bjærgskov Afdelingen

Tysk Pz I.

Fra tyske panservåben 1933-1945.

Kommandøren, oberstløjtnant SE Clausen, og bataljonsreserven - 2 cykeldelinger (fra 1 Bjærgskov, ca. 05:00. st og 2. kompagni) og en motorcykeldeling (fra 4 th Company) tiltrådte stillinger kl

Delingen fra 1 st Selskabet var placeret langs den sydlige kant af skoven, med auto kanoner og maskingeværer længere mod nord. Delingen fra 2 skoven. nd Selskab var i den nordlige del af

06:30 dukkede fjendtlige panservogne op 300 meter syd for skoven. De forreste sektioner blev beordret til at kæmpe sig tilbage mod autokanonerne, som meget hurtigt begyndte at skyde mod panservognene.

Den ene panservogn kørte over en af autokanonerne, og skytten menig Bjarne Christian Poulsen blev dræbt. En panservogn blev dog beskadiget.

De danske tropper blev spredt i skoven under kampene, og skovene blev til sidst omringet af tyske panservogne og kampvogne (ukendt type, men måske en Pz I eller Pz II), hvilket tvang de danske soldater til at overgive sig.

Privates M.L. Andersen, J.C. Fredensborg , B. Jørgensen and stretcher-bearer H.Finseth were wounded.

Further developments - at Sdr. Hostrup and Aabenraa

Kl. 05.40 beordrede CO delingen fra 2. kompagni mod Stubbæk Skov (4 kilometer syd for Aabenraa).

Ved Sdr. Cykeldelingen Hostrup blev angrebet af lavtflyvende jagerfly; Menig Frode Peter Christensen blev dræbt, og korporal H. Mathiesen og menige E. Hindsgaul og JM Vestergaard blev såret. Efter at have nået deres positioner, fik pelotonen kraftig automatisk ild. Det forekom sandsynligt, at tyskerne forberedte sig på at angribe, og som følge heraf trak delingen sig tilbage, gennem Aabenraa mod Knivsbjerg.

Panserværnsdelingen fra *Lundtoftebjerg Detachment* blev beordret til Aabenraa og indtog stillinger i den sydlige udkant. Kort efter kørte en kolonne på omkring 15 fjendtlige køretøjer op ad Highway 10.

En af autokanonerne i udkanten af Aabenraa, lige før den tyske kolonne ankom.
Fra kilde 2.

Autokanonerne skød mod de tyske køretøjer, deaktiverede den førende kampvogn og scorede træf på andre køretøjer i kolonnen. Tyskerne skød tilbage, og motorcyklerne trak sig under kraftig beskydning tilbage mod Knivsbjerg, hvor de mødes med cykeldelingen.

Ved Knivsbjerg beordrede CO delingerne mod Haderslev og indtage stillinger i den nordlige del af denne by. Da tyske kampvogne senere ankom, var det dog umuligt at kæmpe, på grund af et stort antal civile, der trængte sig sammen omkring de danske soldater. Krig var stadig nyt for danskerne, og de fleste var uvidende om den faktiske situation...

Afslutningsvis

[Part 2](#), dealing with the other infantry units in Haderslev, Tønder and Sønderborg.

[Del 3](#), der omhandler de tyske styrker involveret i kampene.

Det meste af teksten vedrørende de forskellige afdelinger er en forkortet oversættelse af Kilde 1, hvorimod tabellerne vedrørende sammensætningen af 4. Bataljon stammer fra forskellige kilder, herunder de 3 nævnte.

For information om danske hæruniformer henvises til Danske Infanteriuniformer og Udstyr gennem de sidste 200 år; for information om organisering (i krigsspilsformat) henvises til Den danske hær 1940.

Farve illustrationer

Farveillustrationerne af den danske hær, der er brugt i denne artikel, er tegnet af Christian Würgler Hansen og stammer fra et ark (A4-format), der fulgte med som bilag til magasinet Chakoten i begyndelsen af 1990'erne.

I dag sælges arket på Det Kongelige Danske Arsenalmuseum i København. Derudover er nogle af tegningerne også tilgængelige som postkort.

Tekst til farveillustrationer af danske soldater

1

Nimbus motorcykel med 20mm M.1933 autokanon. Soldaterne er klædt i den grå M.1915-uniform og frakke.

2

Cykel infanterist. Over den grå M.1915-uniform bærer soldaten den sorte M.1910-frakke.

3

Nimbus motorcykel med 8mm let eller tung maskingevær. Chaufføren er iført en kakifarvet motorcykeldragt.

4

Let maskingeværhold, med sorte frakker M.1910 over den grå M.1915-uniform.

5

Knælende infanterister, med sorte frakker M.1910 over den grå M.1915 uniform.

6

Knælende betjent, i den gulbrune M.1923 uniform

7

En menig, en kaptajn og en menig i uniformer, som kunne have været båret den 9. april 1940.

Kilder

1. *Den danske Hær IV, 9. april 1940* by Helge Klint og J. Leisner, Sixtus Publications, Copenhagen 1978.
2. *Soldaterne den 9. april 1940* by Kay Søren Nielsen, The Royal Danish Arsenal Museum, Copenhagen 1990, ISBN 87-7233-847-4.
3. *9. April skildret i breve fra danske soldater* edited by Arne Stevns, København 1940.

Yderligere læsning

Kommando og kontrol af den første moderne kampagne; Den tyske invasion af Danmark og Norge -April, 1940 af Robert W. Strahan, LtCol USMC